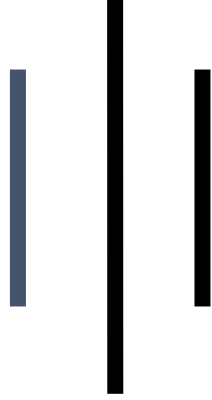
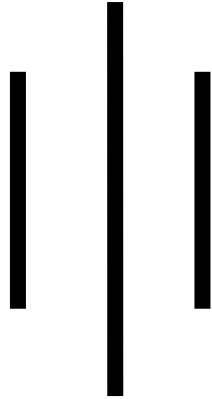

आ.व.०७७/७८ को वार्षिक नीति

लुङ्ग्री गाउँपालिका

गाउँसभाबाट स्वीकृत मिति : २०७७/०३/२७

श्री

लुङ्ग्री गाउँपालिकाको दशौँ गाउँसभामा उपाध्यक्ष श्री भिमकला बुढाथोकीज्यूद्वारा
प्रस्तुत नीति

दशौँ गाउँसभा एवं यस लुङ्ग्री गाउँपालिकाका अध्यक्ष श्री दुर्गा बहादुर खड्काज्यू ,
आदरणीय अतिथिज्यूहरु,
गाउँकार्यपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू,
यस गाउँपालिकाका सबै वडा अध्यक्षज्यूहरु,
गाउँकार्यपालिकाका सदस्यज्यूहरु,
गाउँसभाका सदस्यज्यूहरु,
सम्पूर्ण कर्मचारी साथिहरु ,
संचारकर्मी महानुभावज्यूहरु,

लुङ्ग्री गाउँपालिकाको यस गरिमामय गाउँसभा आ.व. २०७७/०७८ को बार्षिक नीति पेश गर्न पाउदा मैले धेरै गौरवान्वित महशुस गरेको छु । यस अवसरमा मुलुकको राजनीतिक तथा सामाजिक परिवर्तनका लागि आफ्नो ज्याननै बलिदान दिने महान शाहिदहरु प्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली व्यक्त गर्दछु ।

प्रदेश नं ५, अन्तर्गत रोल्पा जिल्लाको उत्तरपुर्बी भागमा विविध भौगोलिक तथा सामाजिक विशेषता समेट्दै मिति २०७३ फाल्गुन २७ गते नेपाल सरकारले साबिकका हारजड गा.बि.स., गुम्चाल गा.बि.स., वडाचौर गा.बि.स., सिर्प ग.बि.स, पाङ्ग गा.बि.स.हरुलाई समायोजन गरि सौदर्य नदि लुङ्ग्रीको नामबाट यो गाउँपालिकाको नाम लुङ्ग्री गाउँपालिकाना गरिएको हो । यस लुङ्ग्री गाउँपालिकामा साबिकका ५ वडा गा.बि.स. हरु समायोजन गरि जम्मा सातवटा वडाहरुमा विभाजन गरिएको छ । यो गाउँपालिकाले १३५.२३ वर्ग कि.मि. क्षेत्रफल ओगटेको छ भने यो गाउँपालिका रोल्पा जिल्लाको सदरमुकाम लिबाङ्ग हाल रोल्पा नगर पालिका बाट ३५ कि.मि. उत्तरपुर्बी मा अवस्थित छ । २०६८ सालको जनगणना अनुसार यस गाउँपालिकाको जम्मा जनसंख्या २३६३१ रहेको छ ।

देशको संक्रमणकालीन राजनीतिक द्वन्दका कारण लामो समय सम्म जनप्रतिनिधि बिहिन स्थानीय सरकार फलतह २०७४ अषाढ १४ गते स्थानीय निर्वाचन भई प्रतिनिधिहरु बहाल भएको तिन वर्ष पुराभई सकेको छ । यस अवधिमा प्रथम गाउँसभाबाट पारित नीति तथा कार्यक्रम र बजेट कार्यन्वयन भई परिवर्तनका केहि सकारात्मक परिणामहरु देखिएका छन् । जनताको घरदैलोको सरकार स्थानीय सरकार हो । जनउत्तरदायी स्थानीय सरकार मार्फत सुशासन र सुशासनको माध्यमबाट समृद्धि आज जनताले चाहेका हुन । सिमित श्रोत साधन र नया शासकीय अभ्यासमा जनताको यो अपेक्षा पुरा गर्नु चुनौतीपूर्ण भए पनि यसको विकल्प पनि छैन । जनताको माग र अपेक्षा बमोजिमका दीर्घकालीन योजनाको कार्यान्वयन गरी गाउँपालिकाको समृद्धिको लागि कार्य गर्नु स्थानीय सरकारको पहिलो धर्म हो । विगतको दुई वर्ष हामीले यहि कुरा प्राप्त गर्नका लागि खर्च गरेका छौं । हाम्रो गाउँपालिका भौगोलिक विविधताका साथै सांस्कृतिक, भाषिक र जातीय विविधताले भरिपूर्ण छ । यो विविधता हाम्रो चिन्तारी हो, विकास र सामाजिक

एकताको आधार पनि हो । भौगोलिक, धार्मिक,सांस्कृतिक, भाषिक र जातीय विविधता,यस गाउँपालिका क्षेत्रमा अवस्थित भालुगुफा,वडाचौर क्षेत्रको रमणीयता,बराहक्षेत्र, गुम्चालमा अवस्थित शिवालय तथा थामलेक, नम्जामा स्थित मस्ताथान लगायतका अति आनन्ददायी स्थानहरुको प्रचार प्रसार गरी स्वदेशी तथा विदेशी पर्यटकको लागि आकर्षक र रमणीय गन्तव्य स्थलको रुपमा विकास गर्न सकिने प्रशस्त सम्भावना रहेको छ । गाउँपालिकाले व्यापक रुपमा बृद्धि गर्न सक्ने आन्तरिक श्रोतको सम्भावना, नेपालसरकार तथा प्रदेश सरकारले दिने वित्तिय समानीकरण अनुदान, सशर्त अनुदान, समपुरक अनुदान र विशेष अनुदानका साथै विभिन्न विकास साभेदारहरुबाट हुन सक्ने लगानीले गर्दा यस गाउँपालिकाले निकट भविष्यमै भौतिक, आर्थिक तथा सामाजिक विकासमा फड्को मार्न सक्ने निश्चित छ। हामी सम्पूर्ण गाउँवासीको सामुहिक प्रयासले यस क्षेत्रलाई अझ सुन्दर, विकसित तथा सम्पन्न गाउँपालिका बनाउन सकिने संभावनाहरु प्रसस्त रहेका छन् । जनताद्वारा निर्वाचित प्रतिनिधिहरुबाट नयाँ संविधानको निर्माण भई विकासका नयाँ सम्भावनाहरुको उदय हुनुले पनि यस क्षेत्रको चौतर्फी विकास हुन सक्ने सम्भावना छ । नेपालको संविधान बमोजिम लोकतन्त्रलाई संस्थागत गर्दै लोकतान्त्रिक मुल्य र मान्यता बमोजिम जनताका चाहना, आकांक्षा एव संघीयताको मर्म अनुरूप स्थानीय सरकारलाई सुदृढ र विकसित गर्नु पर्ने आवश्यकता रहेको छ ।

आदरणीय गाउँसभाका अध्यक्षज्यू एवं उपस्थित महानुभावहरु,

अब म आ.व. २०७७/०७८ मा गाउँपालिकाले अबलम्बन गर्ने वार्षिक नीति यस गाउँसभा समक्ष पेश गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

लुङ्ग्री गाउँपालिकाको वार्षिक नीति २०७७

(क) कृषि र पशु सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम :

- यस लुङ्ग्री गाउँपालिकालाई तरकारीजन्य वस्तुमा पुर्ण रुपमा आत्मनिर्भर बनाइने छ । त्यसको लागि अनिवार्य रुपमा एक घर एक करेसावारीको अवधारणा लिई उक्त कुरालाई कार्यान्वयन गर्न यसै आर्थिक वर्ष देखी वडाहरु छनौट गरि कार्यान्वयनमा लगिने छ । उक्त एक घर एक करेसावारी र एक गाउँ एक उत्पादन कार्यक्रमलाई सफल बनाउनका लागि निमित्त एक गाउँ एक प्राविधिक नपुगेका वडाहरुमा तत्कालै आवश्यकता पुर्ती हुने गरि व्यवस्था मिलाइने छ ।
- मानव स्वास्थ्यलाई समेत ध्यानमा राखी कृषि उपज वस्तुहरुमा तत्काल किटनासक औषधी निरुत्साहित गर्दै अर्गानिक भोल मलको प्रयोग गरि उत्पादन गर्नमा गा.पा.ले सहयोग तथा परामर्श दिनेछ ।
- स्थानिय उत्पादनलाई प्राथमिकता दिदै अर्गानिक उपजहरुको सेवन गर्ने वानि बसाल्नुको साथसाथै तरकारीजन्य वस्तुमा वढ्दो व्यापार घाटालाई मध्यनजर राख्दै गाउँपालिका अन्तरगतका उत्पादित वस्तुहरुको उपलब्धता रहेसम्म वाहिरी आयातलाई विस्तापित गर्ने खालको व्यवस्था मिलाइने छ ।
- लुङ्ग्री गा.पा.लाई कृषि उत्पादन द्वारा परिचित बनाउनका निमित्त सात वटै वडाहरुमा हावापानि अनुकुलको फलफुल, तरकारी तथा मसलाजन्य वस्तु लगायत नगदे वालिहरु जस्तै स्याउ, नास्पाती, कागती, सुन्तला, आँप, अनार, जुनार, आलु, अलैची, टिमुर्, भटमास, सिमी, दाँतेओखर आदी लगायतका उत्पादनहरुलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखी कृषि उत्पादन द्वारा गा.पा.लाई आर्थिक रुपमा सम्पन्नशाली बनाउने व्यवस्था गरिने छ । साथै एक घर एक करेसावारीको अवधारनालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- आधुनिक प्रविधीयुक्त कृषि कार्यक्रमलाई प्रोत्साहित गर्दै आवश्यक कृषि सामाग्रीहरुमा उचित अनुदानको व्यवस्था मिलाइने छ ।

- अण्डा तथा मासुजन्य वस्तुहरूमा आत्मनिर्भर बनाउनका निमित्त पशु तथा पंक्षी पालनमा लागेका किसानहरूलाई आवश्यक सल्लाहसुभाष, तालिम, अनुसन्धान अवलोकण भ्रमण गराउनुको साथसाथै उचित अनुदानको व्यवस्था मिलाइने छ ।
- निर्वाहमुखी पशुपालनलाई व्यवसायिक उन्मुख बनाउनका निमित्त भुईँ तथा डाले घाँस साथै बहुवर्षिय घाँसको विरुवाहरूको अनुदानमा व्यवस्था मिलाई घाँस रोप्ने अभियानलाई तिब्र रूपमा अगाडी बढाइने छ ।
- विगतका आ.व.देखि सुरु गरिएको बजारबाट आउने विभिन्न प्रकारका फुलहरूलाई रोक लगाई आफ्नै गाउँ घरमा पाहिने स्थानीय जातका फुलहरू उत्पादन तथा प्रयोग गरि फुलमा आत्मनिर्भर हुने कार्यलाई आगामी वर्षहरूमा पनि निरन्तरता दिइने छ ।

(ख) पूर्वाधार नीती तथा कार्यक्रम :

- गा.पा अन्तरगतका सम्पूर्ण मोटरबाटोहरूलाई निरन्तरता दिदै ७ वटै वडाहरूलाई जोड्ने गरि वाहिरी तथा भित्रि रिडरोडको योजनालाई प्राथमिकताका साथ तिब्र रूपमा अगाडि बढाइने छ ।
- गा.पा अन्तरगतका मोटरबाटोहरूलाई नियमित रूपमा सञ्चालन गर्न स्तरोन्नती गर्ने कार्यलाई समेत ध्यानमा राखी मर्मत सम्भार कोषको व्यवस्था मिलाइने छ ।
- मुख्य मोटरबाटो देखी गा.पा.केन्द्र सम्मको मो.वा. लाई स्तरोन्नतीको साथसाथै कालोपत्रे तथा पक्की बनाउने कामलाई पहिलो प्राथमिकता दिदै गा.पा. अन्तर्गतका अन्य मोटरबाटोहरूलाई समेत कार्यक्षेत्र बनाउन सडक डिभिजन कार्यालय प्युठान लगायत सम्भाव्य सरोकारवाला निकायहरूसँग समन्वय र सहकार्यगरिने छ ।
- प्रत्येक वडाहरूमा खेतीयोग्य जमिनमा सिचाईको सुविधा उपलब्ध गराउने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- एक घर एक धारा अन्तरगत गा.पा.का सम्पूर्ण वडाहरूमा खा.पा.को व्यवस्था मिलाइने छ ।
- शहरी योजना तथा भवन निर्माणको मापदण्डलाई पूर्ण रूपमा पालना गर्ने कुरामा जोड दिइने छ ।
- ५ वर्ष भित्रमा गा.पा. भित्रका सम्पूर्ण घरमा विजुलीवत्ती पुग्ने गरि विद्युत लाइन विस्तार गर्ने कार्यलाई अगाडि बढाइने छ साथै स-साना बजार क्षेत्रमा सौर्य बत्तीको व्यवस्थापन समेत मिलाइने छ ।
- सम्भाव्य ठाउँहरूमा उत्पादन गर्न सकिने साना जलविद्युत को लागि खोज तथा अनुसन्धान गर्न पहल गरिने छ ।
- रोल्पा जिल्लाकै एक मात्र विमानस्थलका रूपमा रहेको बडाचौर विमानस्थल पहिले सञ्चालनमा आएतापनि विगत ३० वर्ष देखी विभिन्न कारणले गर्दा बन्द भएकोले पुनः सञ्चालनमा ल्याउन यथासिघ्र सञ्चालन गर्ने कार्यलाई आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- गा.पा.मा सञ्चालन भइरहेको मोटरबाटो हरूलाई वर्षातको समयमा पनि निर्बाध रूपमा सञ्चालन गर्नका निमित्त ति सडकको विचमा भएका नदिहरू जस्तै : किलाचौर सालडाडाँ विचमा वोज्याडखोला, जुटुडखोला, किलाचौर नम्जाको विचमा रहेको वोज्याडखोला, लालुवाड र पाडको विचमा रहेको वोज्याडखोला, आलिवाड दाईवाडमा रहेको पाडखोला, सिर्प र पाडको विचमा रहेको गड्डेखोला लगायतका खोलाहरूमा मोटररेवल पुलको निमित्त तत्काल पहल गरिने छ । साथै विभिन्न भू-भागमा छरिएर रहेका वस्तीहरूमा वसावास गर्ने जनतालाई एक ठाउँबाट अर्को ठाउँसम्म सहजरूपमा आवातजावत गर्नका लागि विचमा रहेका खोलाहरूमा भोलङ्गे पुल बनाउनका साथै गोरेटोबाटो निर्माण गर्नका निमित्त यथासिघ्र पहल गरिने छ ।

- ग.पा.को सम्पूर्ण वडाहरूका वस्तिहरूमा सञ्चारको पहुँच सहज रूपमा पुर्याउनको निमित्त पाड ऐपेको दरखानी लेक, नम्जाको सम्भावित डाडाँ लगायतका ठाउँहरूमा नेपाल टेलिकम सँग समन्वय गरि टेलिफोन टावरको स्थापनाको निमित्त तिव्र रूपमा पहल गरिनेछ ।

(ग) वन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन नीती :

- गाउँपालिकामा रहेका सामुदायिक वनका सम्पूर्ण वन क्षेत्र पहिचान गरि वनको सम्पूर्ण क्षेत्र र व्यक्तिको जग्गालाई छुट्याईनेछ । साथै हरियो वन नेपालको धन भन्ने शब्दलाई अहिले हरियो वन तस्करको धन भईरहेकोले त्यसलाई रोक्नको लागि तिव्र रूपमा अभियान सञ्चालन गरिने छ ।
- सम्पूर्ण वन क्षेत्रको पहिचान गरि खालि रहेको नाङ्गो डाडाँहरूमा बार्षिक रूपमा कम्तिमा २५ हजार बराबरको दरले काठजन्य विरुवा, जडिवुटी जन्य विरुवा, घाँसजन्य विरुवाको वृक्षारोपण कार्यलाई तिव्र गतिमा अगाडि बढाइने छ ।
- वन क्षेत्रहरूमा टिमुर, दालचिनि, तिते, औलेसा, अलैची लगायतका जडिवुटी तथा नगदेवालिहरूको संरक्षण तथा वृक्षारोपण गरि उपभोक्ताहरूलाई छोटो समयमै लाभ दिने खालको कार्यलाई अगाडि बढाइने छ ।
- जुनसुकै प्रकारको वन क्षेत्रमा समेत घाँसजन्य विरुवाहरू रोपी उपभोक्ताहरूलाई घाँसमा आत्मनिर्भर बनाई पशुपालन कार्यमा लाग्नका निमित्त उत्प्रेरित गर्ने कामलाई अगाडि बढाइने छ ।
- गा.पा. अन्तरगतका सम्पूर्ण वन क्षेत्रको हावापानिको पहिचान गरि धुपीसल्ला, देवधार, कयल, पैयाँ, खोटेसल्ला, सिसौ, साल लगायतका विरुवाहरूलाई संरक्षण तथा वृक्षारोपण कार्यलाई तिव्र रूपमा अगाडि बढाइने छ ।
- जलवायु परिवर्तनले विश्वलाई नै चुनौती दिइरहेको वर्तमान परिपेक्षमा जलवायु परिवर्तनलाई तल्लो तहवाट नै सामना गर्ने खालका गतिविधीहरूलाई प्रोत्साहन गरिने छ ।
- जलवायु परिवर्तनको न्युनिकरणका लागि जलवायु अनुकूलित विकास कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरि हरित अर्थतन्त्रको प्रवृद्धन गर्न पहल गरिने छ ।
- जलउत्पन्न प्रकोपलाई नियन्त्रणमा लिनका निमित्त तथा खोल्साका किनारमा बाँस रोप्ने, घेरवार तथा ग्याविन तारजालीवाला पर्खाल लगाएर भूक्षय हुनबाट रोक्नुका साथै नदिनालाहरूलाई सधै प्रदुषणरहित र वनजंगललाई सधै हराभरा राख्न वातावरणलाई स्वच्छ राखिने छ ।

(घ) शिक्षा स्वास्थ्य खेलकुद नीती तथा कार्यक्रम :

- यस गाउँक्षेत्रका युवाहरूमा बेरोजगारीको दर उच्च छ, सक्रिय जनसंख्याको हिस्सा उच्च हुँदा पनि उक्त युवा जनशक्तिलाई रोजगारी प्रदान गर्न नसकिदा एकातर्फ गरिबी न्यूनिकरण हुन सकिरहेको छैन भने अर्कातर्फ उपलब्ध स्रोत साधनका समुचित परिचालन हुन नसकेको तीतो यथार्थ हाम्रो सामु छ । युवाहरूलाई उपलब्ध स्रोत साधनको परिचालन गरी रोजगारी सिर्जनामार्फत गरिबी न्युनीकरण गर्ने, युवाहरूलाई सिर्जनात्मक कार्यहरूमा उत्प्रेरित गर्ने, खेलकुदतर्फ प्रोत्साहन गर्ने खालका युवालक्षित कार्यक्रमहरू ल्याइने छ ।
- स्तरिय निशुल्क माध्यामिक विद्यालय, सिपमुलक प्राविधिक विद्यालय तथा शिशु विकास केन्द्रहरू सबैको पहुचमा हुने गरि स्थापना तथा व्यवस्थापन गरिने छ । यसका निमित्त अहिले स्थानिय जनताले आफ्नो गास कटाएर शिक्षकहरूको तलव भुक्तानी गर्नु पर्ने अवस्थाको अन्त्य गर्नतिर आवश्यक पहल गरिने छ ।
- विद्यालयको पहुँचबाट टाढा रहेका वस्तिहरूमा बालविकास केन्द्रको स्थापना गरि विद्यालय क्षेत्रभन्दा बाहिर भएका बालबालिकाको संख्या शुन्य अवस्थामा भार्ने कार्यका लागि तिव्रता साथ पहल गरिने छ ।

- गा.पा. भित्र रहेका सम्पूर्ण विद्यालयहरूको भौतिक संरचनाहरूलाई १० वर्ष भित्रमा पुर्ण रूपले भुक्तम्प प्रतिरोधी बनाउनका निमित्त आवश्यक कदम चालिने छ । साथै सम्पूर्ण विद्यालयहरूमा ५ वर्ष भित्रमा अङ्ग्रेजी माध्यमबाट पढाई सञ्चालन गराउनको निमित्त यसै शैक्षिकसत्र देखी केही विद्यालयबाट सुचारु गरिने व्यवस्था मिलाइने छ । साना र छरिएर रहेका वस्तिहरूमा समेत बालविकास केन्द्रको स्थापना गरिने छ । समग्रमा साक्षरता प्रतिशत ९५% पुराइने छ । गरिव तथा जेहेन्दार विद्यार्थीहरूलाई छात्रवृत्तीको व्यवस्था गरिने छ । विद्यार्थी भर्ना कार्यक्रम तथा अविभावकहरूमा जनचेतनामुलक कार्यक्रमहरू अगाडि बढाइने छ । गा.पा. क्षेत्रभित्रका शैक्षिक संस्थाहरूको शैक्षिक गुणस्तर सुधार गर्न र “सबैका लागि र सधैका लागि शिक्षा” भन्ने नारालाई मूर्तरुप दिन विभिन्न कार्यक्रम सञ्चाल गरिने छ ।
- छरिएर रहेका वस्तिहरूमा समेत स्वास्थ्यसेवा लाई सहज रूपमा उपलब्ध गराउनका निमित्त हाल स्वास्थ्यसंस्था नरहेका वडाहरूमा तत्काल स्वास्थ्य चौकिको व्यवस्था गर्नका निमित्त आवश्यक पहल गरिनुका साथै गाउघर क्लिनिक र सामुदायिक स्वास्थ्य इकाईहरूलाई आवश्यक जनशक्ति तथा सामग्रीहरूको व्यवस्था मिलाइने छ ।
- गा.पा.लाई पूर्ण खोप र पूर्ण सरसफाईयुक्त बनाउनका साथै बालमृत्युदर,मातृमृत्युदर घटाउन आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- कुपोषित बालबालिकाको संख्या घटाउन महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविका, आमा समुहहरू, साथै अन्य स्वास्थ्य सम्बन्धी काम गर्ने संघ संस्थाहरूलाई समेत परिचालन गरिनेछ ।
- युवा युवतीहरूको लागि यौन तथा एच आइ भि एड्स जस्ता सरुवा रोगहरूको नियन्त्रणका लागि प्रचार प्रसार लगायत चेतनामुलक कार्यक्रमहरूको आयोजना प्रत्येक वडाहरूमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकामा एउटा एम्बुलेन्सको व्यवस्था गरिने छ ।
- सञ्चालनमा रहेका वर्थिङ सेन्टरहरूमा आवश्यक स्वास्थ्यकर्मीहरूको व्यवस्था गरिने छ ।
- सामाजिक स्वास्थ्य विमा कार्यक्रमलाई तिव्र गतिमा अगाडि बढाइने छ ।
- गाउँपालिका भित्रका सम्पूर्ण जनतालाई सुरक्षित खानेपानिको प्रवन्ध मिलाउनको लागि पहल गरिने छ ।
- खानेपानीका अभाव भएका वस्तिहरूमा स्वच्छ खानेपानिको सुविधा उपलब्ध गराउन खानेपानी आयोजनाहरू सञ्चालन गरिने छ ।
- साविकको खानेपानी तथा सरसफाइ सब डिविजन कार्यालय मार्फत सञ्चालनमा रहेका बहुवर्षिय आयोजनाहरूलाई तोकिएको समयमा सम्पन्न गर्न थप पहल गरिने छ ।
- फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्ने, खानेपानिको सुद्धिकरण गरेर मात्र पिउने र सरसफाइमा ध्यान दिने जस्ता संस्कारको विकास गर्न यस सम्बन्धमा “सफा र स्वच्छ खानपान, लुङ्ग्री गाउँपालिकाको शान”भन्ने नारालाई मूर्तरुप दिन कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ ।
- “स्वास्थ्यको लागि खेलकुद, राष्ट्रको लागि खेलकुद” भन्ने मुल नारालाई आत्मसात गर्दै छरिएर रहेका युवाक्लव, युवा समुह र विभिन्न प्रकारका खेल तथा खेलाडीहरूलाई व्यवस्थित गर्नका निमित्त एकिकृत खेलकुद विकास समिति निर्माण गरि पुर्वाधारको निर्माण, प्रशिक्षण र प्रतियोगिताको आयोजना गरिने छ ।
- एक वडा एक खेल मैदानको अवधारणालाई लागू गरिने छ ।
- बलालेको खारखोलामा रहेको खेलमैदानलाई बहुउपयोगी मिनि खेलमैदानको रूपमा विकास गरिने छ ।
- गा.पा.भित्र उपर्युक्त स्थानको खोजी गरि पुर्वाधारयुक्त र सुविधा सम्पन्न रंगशाला निर्माणको कार्यलाई अगाडि बढाइने छ ।
- समग्र खेल क्षेत्रको विकासका लागि गा.पा. कप खेल प्रतियोगिता गरिने छ ।

- कोभिड-१९ बाट आफु बचौ र अरुलाई पनि बचाउ भन्ने उद्देश्यका साथ विविध सुरक्षित कार्ययोजनाहरू ल्याइने छ ।

(ङ) कला संस्कृति सम्बन्धी नीति :

- कला, साहित्य र संस्कृतीको क्षेत्रमा विशेष योजना निर्माण गरि सोको संरक्षण र प्रवर्द्धन गरिने व्यवस्थामिलाइने छ ।
- प्राचिन कालदेखी रहि आएका कला, साहित्य र संस्कृतीलाई उचित प्रोत्साहन दिइने छ ।
- जाँड रक्सी जुवातास जस्ता सामाजिक विकृती तथा विसंगतीहरूलाई नियन्त्रण गर्नका निमित्त आवश्यक पहल गरिने छ ।

(च) सामाजिक परिचालन तथा टोल विकास नीति :

- बालमैत्री गाउँपालिका घोषणा अभियान सुरु गरिने छ ।
- टोल विकास तथा सामुदायिक संघसंस्थाहरूको सहयोग, समन्वय र सक्रियतामा सामुदायिक विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- सामुदायिक संस्थाहरू मार्फत लक्षित वर्ग केन्द्रीत पुर्वाधार विकास, संस्थागत विकास आयमुलक एवम शिपमुलक कार्यक्रम तथा क्षमता विकास सम्बन्धी कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ ।

(छ) सामाजिक सुरक्षा तथा अन्य नीती :

- सामाजिक सुरक्षा प्राप्त गर्ने व्यक्तीहरूको विवरण अनलाईन अद्यावधिक गर्नुका साथै सामाजिक सुरक्षा रकम समयमा नै सरल र सहज रुपमा टोल तथा वस्तिहररुमा पुगेर उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- यस क्षेत्रमा रहेका जनजाती, दलित, अल्पसंख्यक, अपाङ्ग, महिला लगायत लक्षित वर्गका लागि सशक्तिकरण गर्ने खालका कार्यक्रमहरू ल्याइने छ ।
- लैङ्गिक भेदभावको कारण महिलाको स्थान समाजमा पुरुष भन्दा न्यून भएकोले तिनिहरूको उत्थानको लागि विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- फरक क्षमताका बालबालिकाको लागि विद्यालयमा छात्रवृत्ती दिनुको साथै अबको विकास अपाङ्ग मैत्री र बालमैत्री बनाउने तर्फ नीति अंगिकार गरिने छ ।
- दलित समुदायलाई गरिदै आएको सामाजिक विभेदको अन्त्य गर्ने खालको कार्यक्रमहरू सञ्चालनमा ल्याइने छ ।
- आदिवासी जनजाती , लोपोन्मुख समुदाय तथा अल्प संख्यक हरुलाई समेत विकासको मुल धारमा ल्याउन पहल गरिने छ ।
- यस गा.पा. लाई शान्ति सुरक्षाका दृष्टिले सुव्यवस्थित र कानूनी साशनयुक्त गाउँपालिकाको रुपमा विकास गरिने छ ।
- यस गा.पा.का क्षेत्र भित्र रहेका सार्वजनिक जग्गाहरूको समुचित तरिकाले संरक्षण गरिने छ ।
- यस गा.पा. क्षेत्रमा वैक तथा वित्तीय संस्थाहरू सञ्चालनमा नरहेको हुँदा नेपाल देशका सम्पूर्ण स्थानीय तहमा वित्तीय संस्थाको प्रबन्ध गर्ने नेपाल सरकारको घोषणालाई कार्यन्वयनमा ल्याउन सहजिकरण गरिने छ । साथै गाउँस्तरमा विभिन्न समुह मार्फत वचत गर्ने र ऋण लिएर उत्पादन मुलक व्यवसायमा लगानी गर्ने कार्यमा सहजता ल्याउन स्थानीय स्तरमा सहकारी समुहहरू गठन गर्ने नीती लिइने छ ।
- वचत वृद्धी, पुँजी निर्माण र ऋण परिचालन मार्फत आम जनताको जिवनस्तरमा सुधार गरिने छ ।

- कार्यालयले आफै र आफ्नो मातहतका कार्यालय हरु मार्फत प्रवाह गर्ने सेवाको प्रभावकारिताका लागि गुनासो व्यवस्थापन, सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परिक्षण, नागरिक वडापत्र, सुचनाको हकको प्रत्याभूती, पारदर्शिता, जवाफदेहीता, भ्रष्टाचार निवारण लगायतका कार्यहरु मार्फत शुसाशन अभिवृद्धि गर्ने खालका कार्यहरुलाई उच्च प्राथमिकताका साथ कार्यन्वयन गर्दै लगिने छ।
- कर्मचारीहरुको मनोबल उच्च राखि सेवाप्रवाहलाई जनमैत्री बनाउनको लागि विभिन्न मापनयोग्य सूचकहरु तयार गरि कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन भत्ता उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरिने छ।

ज) सुचना तथा प्रविधि नीति:

गाउँपालिकाको प्रत्येक वडामा सुचना तथा प्रविधिको पहुँच पुर्याइएको छ । अझै पनि केहि वडामा बिजुलीको पहुँच अभावका कारण बैकल्पिक उर्जा मार्फत इन्टरनेटको सुबिधा प्रदान गरिएको छ । आगामी वर्ष सम्म प्रत्येक वडामा द्रुत गतिको इन्टरनेट सुबिधा उपलब्ध गराइने छ । मोबाइल नेटवर्किंगको लागि दुर संचार संग अनुरोध तथा समन्वय गरिने छ ।

झ) प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सम्बन्धी नीति

देशमा विद्यमान बेरोजगारी दर कम गर्नका लागि यस स्थानीय तहका बेरोजगार व्यक्तिहरुलाई रोजगारी प्रदान गर्नका लागि आवेदन आह्वान गरी रोजगार सेवा केन्द्रमा सूचिकृत गरिनेछ।

- स्थानीय तहको रोजगार सेवा केन्द्रमा सूचिकृत भएका बेरोजगारहरुलाई युवा रोजगारीका लागि रुपान्तरण पहल आयोजनाहरु तथा कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित सामुदायिक आयोजनाहरु सञ्चालन गरी न्यूनतम रोजगारीको प्रत्याभूती गराइनेछ।
- दक्ष तथा सक्षम जनशक्तिको विकास गरि आन्तरिक रोजगारिको प्रवर्धन गर्न आवश्यक सीपमुलक तालिमको पहिचान गरि बेरोजगार व्यक्तिलाई तालिम दिइनेछ।
- COVID-19 को कारणबाट बैदेशिक रोजगारीमा जान नपाएका तथा विदेशबाट फर्किन बाध्य भएका व्यक्तिहरुलाई सूचिकृत गरी विशेष प्राथमिकता साथ रोजगारी प्रदान गरिनेछ।
- संघ तथा प्रदेशले ल्याएको रोजगारमुलक कार्यमा अपनत्व कायम गर्दै रोजगारीका क्षेत्र विस्तार गरिनेछ ।
- आन्तरिक रोजगारि सिर्जना गर्न सरोकारवाला निकाय र निजी सहकारी तथा गैहसहकारी क्षेत्र संग समन्वय र सहकार्यमा जोड दिइनेछ।
- बैदेशिक रोजगारी बाट फिर्ता आएका श्रमिकहरुको सिप पहिचान गरी स्वरोजगारमूलक कार्यमा संलग्न गराउन पहल गरिनेछ साथै स्वरोजगारमूलक कार्यमा संलग्न स्थानीय युवा उद्यमीहरुलाई प्रोत्साहित गरिनेछ।
- युवा तथा शैक्षिक बेरोजगारलाई प्रथमिकतामा राखि स्वरोजगारमुलक कार्यमा संलग्न स्थानीय युवा उद्यमीहरुलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- श्रम सम्बन्ध लाई प्राथमिकता दिदै सार्वजनिक पुर्वाधार निर्माण, कृषि, व्यवसायिक उद्योग, वित्तिय क्षेत्रबाट रोजगारी सिर्जनामा जोड दिइनेछ।
- रोजगार सेवा केन्द्रलाई थप सुदृढिकरण गरी श्रम बैकको रुपमा स्थापित गरिनेछ।
- पालिका स्तरिय नियमित विकास निर्माणका योजनाहरुमा आवश्यक श्रमिकहरुको लागि रोजगार सेवा केन्द्रमा सूचिकृत बेरोजगार व्यक्तिहरुलाई प्राथमिकता दिइनेछ।

- आफ्नो माटो चिनौ, आफ्नै गाउँ बनाऔं स्वल्म्बन अभियान संचालन गरि युवाहरुलाई रोजगारीका अवसर पहिचान सहजीकरण गरिनेछ।
- युवा रोजगारीका लागि रुपान्तरण पहल आयोजना तथा कामका लागि पारिश्रमिक आधारित सामुदायिक आयोजना संचालनलाई थप सशक्त रुपमा कार्यान्वयन गरिनेछ।
- बैदेशिक रोजगारी बाट फर्किएका,रोजगारी गुमाएका युवाहरुलाई उद्यमशीलता विकास गराउन बिउँ पुजी उपलब्ध गराउने गरि आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ।
- संघीय सरकारबाट प्राप्त बजेट श्रमिकको ज्यालामा मात्र खर्च गर्नुपर्ने भएकोले आयोजनामा लाग्ने निर्माण सामग्री तथा औजारहरुको लागि पालिकाबाट बजेट विनियोजन गरिनेछ।
- कामको सम्मान, स्वरोजगार उपयुक्त पारिश्रमिक र सामाजिक संरक्षणसहितको श्रम व्वस्थापन यस गाउँपालिकाको नीति हुनेछ।
- यस नगरपालिका भित्र बसोबास गर्ने अति विपन्न परिवारहरुको पहिचान गरी न्यूनतम आवश्यकता बाट बञ्चित नहोउन भन्ने उद्देश्यले आन्तरिक रोजगारी वा स्वरोजगारीमा संलग्न गराउने कार्य पहिलो प्राथमिकता हुनेछ।
- कामका लागि पारिश्रमिकमा,कामका लागि खाद्यन्न सामुदायिक आयोजनाहरुमा सरोकारवालाहरु संग साझेदारीका लागि पहल गरिनेछ।

उपस्थित सम्पूर्ण महानुभावहरु,

यस गाँउपालिकाको पहिलो गाँउसभामा आ.ब. २०७७/०७८ को बार्षिक नीति तयार गर्ने क्रममा आफ्नो अमूल्य सुभाब र सहयोग सहित सहभागि हुनुभएका गाँउपालिकाका सम्पूर्ण जनसमुदायहरु, गाँउसभाका सदस्यज्यू हरु , बौद्धिक वर्ग, दातृ निकाय गैर सरकारी संस्था, पत्रकार मित्रहरु, विभिन्न विषयगत कार्यालयका प्रमुख एवं प्रतिनिधी ज्यू हरु लगायत अन्य सम्पूर्ण सरोकारवालाहरुमा विशेष आभार व्यक्त गर्न चाहान्छु । त्यसै गरि सहभागितामुलक योजना तर्जुमाको सुरुवातदेखि आजको यस सार्वजनिक समारोहसम्म रातदिन सार्वजनिक बिदाको दिनमा समेत खटिएर काम गर्ने गाँउपालिकाका कार्यकारी अधिकृत, बडा सचिबहरु लगायत सम्पूर्ण कर्मचारीहरु तथा पदाधिकारीहरुले गरेको योगदानको उच्च मुल्याङ्कन गर्दै विशेष धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहान्छु ।

अन्त्यमा प्रस्तुत योजना, नीति र कार्यक्रमहरुको सफल कार्यान्वयनमा सबै पक्षबाट रचनात्मक सहयोगको अपेक्षा गर्दै बिदा हुने अनुमति चाहन्छु ।

धन्यवाद !